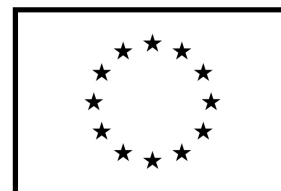

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Ing. Marián Balko

Využitie IKT v odborných ekonomických predmetoch

Prešov 2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Ing.Marián Balko

Kontakt na autora: Hotelová akadémia, Štefanikova 28, Humenné, 066 61
marianbalko71@gmail.com

Názov OPS/OSO: Využitie IKT v odborných ekonomických predmetoch

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: Ing.Viera Pencáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Prezentácia, interaktívna tabuľa, digitálna kamera, digitálny fotoaparát, didaktické prostriedky, internet

Anotácia

Rozvoj spoločnosti, modernizácia a vyššia životná úroveň úzko súvisia so vzdelávaním a tým sa vytvára široký priestor na zdokonaľovanie sa vyučovacieho procesu a zároveň na využívaní nových metód výučby, ktoré by mali aplikovať najnovšie trendy týkajúce sa využívania informačných technológií / ďalej IKT / pri vyučovaní ekonomických predmetov a tým získavanie nielen teoretických znalostí z odbornej literatúry, ale aj aplikovanie poznatkov, získaných počas štúdia na praktické riešenie problémov.

Výučba by sa mala realizovať v myšlienke aplikácie nových, moderných didaktických prostriedkov a aplikovať ich na vyučovacích hodinách ekonomiky a didaktikách ďalších odborných predmetov .

OBSAH

Úvod

1 KOMUNIKÁCIA

1.1 Proces efektívnej komunikácie

1.2 Určenie cieľovej skupiny a cieľov komunikácie

2 INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE / IKT /

2.1 Vzdelávanie a IKT

2.2 Smerovanie a trendy vzdelávacích koncepcií

3 INFORMÁCIE VO VYČOVACOM PROCESE

3.1 Príprava štruktúry a obsahu vyučovacej hodiny

3.2 Príprava formátu a získanie spätnej väzby

3.3 Prieskum o využívaní IKT na hodinách ekonomiky

3.4 Analýza výsledkov prieskumu

4 PRAKTICKÉ VYUŽÍVANIE IKT

4.1 Výstup z vyučovacej hodiny

4.2 Model vyučovacej hodiny

4.3 Štruktúra vyučovacej hodiny

Záver

Zoznam príloh

ÚVOD

Počas svojej pedagogickej praxe, ako učiteľ odborných ekonomických predmetov na Hotelovej Akadémii v Humennom som dospel k poznaniu, že žiaci majú ťažkosti zvládať a vysvetliť aplikovanie ekonomickej teórie najmä na praktických príkladoch, nachádzať prepojenie teórie s praxou a uvádzať príklady, týkajúce sa jednotlivých ekonomických teórií, ako aj samostatne riešiť zadané ekonomické úlohy, týkajúce sa oblasti ekonomiky, podnikania, marketingu, manažmentu a pod. Preto som zvolil také vyučovacie formy a metódy, aby žiaci zvládli túto problematiku už v úvode štúdia odborných ekonomických predmetov a vedeli ich nielen popísať a vysvetliť, ale aj nájsť ich spojitosť s praxou a uviesť konkrétne príklady, hľadali riešenia prostredníctvom dostupných informačno – komunikačných technológií / ďalej IKT /, najmä využívali internet, ako dodatočný zdroj informácií. Na základe týchto skutočností som zrealizoval prieskum o využívaní IKT na hodinách ekonomiky a odborných ekonomických predmetov v triedach prvých a druhých ročníkov a výsledky následne spracoval do jednotlivých grafov a tabuliek.

Na rozvoj kľúčových kompetencií som použil aj tradičné vyučovacie a poznávacie metódy, ktoré nemožno celkom zavrhnúť, pretože sú naďalej potrebné aj v modernej výučbe. Ich hlavnou nevýhodou je, že aktivitu vyvíja najmä učiteľ a žiaci sú len pasívnymi prijímateľmi informácií.

Osvojovanie nového učiva informačno – receptívnou metódou môže zabezpečiť iba prvé dve úrovne učenia sa. Aby sa dosiahli aj vyššie úrovne učenia sa, treba učivo prehĺbiť, upevniť (aplikácia), uviesť do systému už získaných poznatkov pomocou aktivizujúcich vyučovacích. Pre dosiahnutie uvedených cieľov na hodinách je potrebné najmä dostatočné učebné zdroje, technické vybavenie, programové vybavenie, učebné pomôcky, ktoré aj počas môjho pôsobenia na školách chýbajú a z môjho pohľadu nedostatočná vybavenosť škôl neprospieva ich napredovaniu v modernej spoločnosti a často vedie k demotivácii žiakov a sťažuje aj prácu učiteľa.

Z technického vybavenia je potrebné vybaviť učebne výpočtovou technikou, multimediálnymi počítačmi, interaktívnou tabuľou a dataprojektorom. Je vhodné, aby mali žiaci k dispozícii niekoľko počítačov, v ideálnom prípade pripadá jeden počítač na jedného žiaka, s pripojením na internet.

1 KOMUNIKÁCIA

Komunikácia pochádza z latinského výrazu *communicare*, ktorý znamená spoločný, verejný, ale vo vzťahu k ľuďom vládny a láskavý a vo všeobecnosti je komunikácia procesom sprostredkovania informácií. V sociálnej interakcii, teda medziľudskom kontakte chápeme komunikáciu ako prostriedok dorozumievania sa ľuďmi.

Komunikácia sa uskutočňuje verbálnou komunikáciou, teda rečou, neverbálnou komunikáciou, ako sú gestá, výraz tváre a písomnou komunikáciou, čítaním a aktívnym počúvaním. Komunikácia je základným spojovacím článkom medzi ľuďmi. Môže byť zložitá, alebo celkom jednoduchá, veľmi formálna, ale i neformálna - závisí od podstaty odosielaného odkazu a od vzťahu medzi odosielateľom a príjemcom. Efektívna komunikácia je základným predpokladom úspešného fungovania medziľudských vzťahov. Efektívnosť komunikácie je ovplyvnená niekoľkými činiteľmi, ku ktorým patria odborné vedomosti, pohotovosť myslenia, kultivovanosť vyjadrovania, samotné správanie, presvedčivé vystupovanie v zmysle zásad spoločenského styku a pod.

Účinnosť týchto činiteľov sa riadi nielen stupňom vedomostí a zručností, ale aj vedomosťami účastníkov komunikačného procesu z niektorých odborov psychológie, najmä psychológie osobnosti (skúma faktory, ktoré osobnosť človeka utvárajú, triedi a charakterizuje rôzne vlastnosti osobnosti, hľadá cesty a metódy jej poznávania), psychológie činnosti, konania a správania (študuje podmienky a druhy ľudských činností, činitele, ktoré ovplyvňujú ľudskú aktivitu, podmienky, zložky a fázy vôľového konania a rozhodovania, správanie človeka v konfliktných situáciách), sociálnej psychológie (študuje charakter vzájomných vzťahov ľudí v skupinách a v kolektívoch, postavenie osobnosti v týchto skupinách, hľadá činitele, ktoré ovplyvňujú spoločenskú aktivitu ľudí a vysvetľuje ich).

Komunikácia človeka s človekom je v centre pozornosti nielen psychológov, ale aj predstaviteľov iných odborov - sociológov, ekonómov, filozofov, právnikov, učiteľov a ďalších.

Z technologického hľadiska sa komunikácia chápe, ako proces výmeny informácií od odosielateľa k príjemcovi, pričom komunikačný proces sa môže realizovať rôznymi formami a to nielen individuálnou formou, ale aj interpersonálnou formou, ako je v súčasnej dobe masová komunikácia, s využitím moderných informačno- komunikačných technológií, ktoré prešli v poslednej dobe mnohými zmenami a najmä internet je v rámci prenosu informácií na poprednom mieste.

Komunikačné spojenie sa realizuje prostredníctvom komunikačného kanála, ktorý zahŕňa jednotlivé prvky :

- odosielateľ, komunikátor
- kódovanie, transformácia oznamu – slová, čísla
- obsah, správa, informácia odosielateľa
- médium, prostriedok, nosič – TV, internet
- dekodovanie, pochopenie významu správy
- príjemca, adresát, cieľová skupina
- reakcia príjemcu
- spätná väzba, úspešnosť komunikácie
- komunikačný šum – rušivé vplyvy v priebehu komunikačného procesu, nezáujem, nepozornosť príjemcu / žiaka /

Na zlepšenie efektívnosti vzájomnej komunikácie a platí to aj vo vzťahu učiteľ – žiak, je dobré zabezpečiť, aby komunikácia bola aj optimálnym procesom pre tvorbu efektívnej komunikácie. Komunikácia a jej význam sa neobmedzuje len na individuálny život. Je to sila, ktorá vytvára predpoklady, že sa prenesie na ďalších jednotlivcov alebo skupiny. Všetci jednotlivci alebo skupiny sú vo svojom živote odkázaný komunikovať. Chápeme ju ako výmenu informácií, výmenu myšlienok, názorov, postojov, emócií, pocitov a pod. Pedagóg musí stále komunikovať so žiakmi a podávať všetky dôležité informácie.

Vo vyučovacom procese je dôležitá ako verbálna, tak aj neverbálna (písanie, mimika, haptika, gestikulácia, atď.) komunikácia, ktoré sa vzájomne dopĺňajú. Pedagogická komunikácia pozoruje aké rečové prejavy používajú pedagógovia a žiaci na vyučovaní pri preberaní učebnej látky, a čo sleduje učiteľ svojou rečou. Na rozdiel od pedagogickej komunikácie , sociálna komunikácia skúma reč a jej fungovanie v spoločnosti.

Pri výklade učiva, pri komunikácii so žiakmi by mal byť otočený tvárou k žiakom, ak píše na tabuľu a je otočený chrbtom, nemal by komunikovať. Komunikovať by mal primerane hlasito, zrozumiteľne, mal by jasne a čisto artikulovať, mal by mať bohatú slovnú zásobu- byť majstrom slova. Mal by komunikovať zaujímavo, čím žiakov motivuje a hlavne nerozprávať monotónne a nudne. Zároveň by sa mal pedagóg riadiť a podľa toho viesť rozhovor so žiakom, ako sa vcíti do stavu žiaka, mal by rešpektovať žiakove osobitosti a byť konkrétny.

Komunikácia sa využíva hlavne tam, kde používame prenos správ a informácií. Je veľmi dôležité, aby sa zachoval verbálny styk pedagóga so žiakom. Ľudia stále viac používajú nové spôsoby vyjadrovania sa, ako napr. telefonovaním, sms- kovaním, chatovaním, mailovaním. Zdá sa, že písanie a využívanie poštovej služby už tiež používajú málo ktorý z nás. Pre vývoj jedinca a jeho osobnosti stále zostáva najdôležitejšie verbálne komunikovanie s druhou osobou.

Pri verbálnej komunikácii prijímame, vnímame správu, ktorú nám podáva druhá osoba a tiež pozorujeme neverbálnu komunikáciu komunikujúcej osoby, ako napr. mimika tváre, gestikulácia, tón a výška hlasu, pohyby, postoj, náladu a celkové vystupovanie. Komunikácia závisí aj od komunikačného štýlu človeka, ktorý je ovplyvňovaný temperamentom, napr. taliani viac „kričia“, taktikou, ktorú sme sa naučili v detstve a hlavne spoločenské zázemie, povolanie.

Pri neverbálnej komunikácii, napr. pri liste, maily, a pod. si vieme tieto neverbálne prvky len predstaviť alebo domyslieť. Pri komunikácii sa učíme aj vystupovať voči osobám vo vzťahu, napr. pedagóg- žiak, rodič- dieťa, nadriadený- podriadený, kamarát- kamarát.

1.1 Proces efektívnej komunikácie

Proces efektívnej komunikácie má svoj algoritmus, podľa ktorého sa vykonáva 5 základných krokov komunikácie a zároveň sa uvádzajú odpovede na základné otázky efektívnej komunikácie.

Tabuľka 1 **Proces efektívnej komunikácie**

Základné kroky efektívnej komunikácie	Odpovede na základné otázky efektívnej komunikácie
1. Určiť cieľovú skupinu / príjemcu správy	KOMU.....?
2. Stanoviť ciele komunikácie	PREČO.....?
3. Pripraviť informáciu , obsah – súbor	ČO.....?
4. Vybrať média na šírenie obsahu	KÝM a KEDY.....?
5. Získať spätnú väzbu – merateľný účinok komunikácie	Bola komunikácia efektívna...?

Zdroj: Kyseľová A., Hartmanová E., Marketing 1, 2008, s. 101

1.2 Určenie cieľovej skupiny a cieľov komunikácie

Stará základná poučka hovorí : „, Poznaj svoje publikum „ . Táto samozrejmosť sa v komunikačných modeloch a teóriách stále viac potvrdzuje. Pre lepšiu informovanosť o tm, s kým komunikujeme, musíme zistiť, či je naše publikum pri prijímaní informácií aktívne alebo pasívne.

Je potrebné poznať cieľovú skupinu, ktorou v tomto prípade sú žiaci, ako tí, čo informáciu prijímajú, ale aj učiteľ, ktorý výrazne ovplyvňuje priebeh vyučovacej hodiny, teda jednotlivca, prípadne skupinu alebo aj celú triedu.

Stanovenie cieľov a plánovanie komunikácie by malo počítať aj s tým, že v praxi sa nie vždy podarí realizovať všetky ciele, preto je potrebné venovať veľkú pozornosť príprave obsahu vyučovania a forme vyučovacích hodín a podanej informácie.

Komunikačné schopnosti v triede sa môžu prejavovať aktívnou diskusiou, rozhovorom, využívaním IKT a ich následnou prezentáciou alebo riešením zadaných úloh a vyhľadávaním informácií prostredníctvom internetu.

2 INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE / IKT /

To, čo ľudia odovzdávajú iným ľuďom, nazývame všeobecne informácie. Informácie znamenajú všeobecný abstraktný pojem, ktorý označuje obsah resp. význam odovzdania (sprostredkovania) inak povedané dokumentu alebo slovného spojenia. Je to niečo, čo znižuje neurčitost' a čo naopak zvyšuje pravdepodobnosť, že dokážeme presne predvídať alebo presne poznať výsledky určitej udalosti. Informácie sú údaje, znaky, čísla, povely, inštrukcie, príkazy, správy a pod. Informácie sú jedným zo základných pojmov kybernetiky, vedy o riadení v organizmoch. Má nehmotný charakter, ale je vždy spojená s nejakým fyzickým pochodom, ktorý ju nesie.

Pod pojmom informačné a komunikačné technológie sa zvyčajne rozumie množstvo techník, postupov a prostriedkov, ktoré spoločnosť využíva na vzájomnú komunikáciu a zároveň rozširovanie informácií, potrebných pre rôzne oblasti spoločenského života.

Typickým predstaviteľom IKT sú médiá, ktoré plnia úlohu nositeľa a sprostredkovateľa informácií a médium, ktoré je zároveň nástroj, prenášajúcim informácie v priestore, prostredníctvom optických káblov, elektromagnetických vln a v čase prostredníctvom digitálnych médií.

Na základe komunikačného média a typu vybranej IKT sa uskutočňujú prostredníctvom multimedialných programov a grafických programov tvorba tabuliek, obrázkov, prehrávanie hudby, úprava súborov a pod. Najmä internet je v súčasnosti najrozšírenejším nástrojom vzájomnej komunikácie a zdrojom množstva informácií.

Význam elektronickej komunikácie spočíva aj v tom, že mení ekonómiu komunikácie a koordinácie, prostredníctvom IKT sa poskytuje priestor na vzájomnú výmenu myšlienok, koordináciu aktivít a pocit príslušnosti k určitej skupine

Nutnosť existencie výpočtovej techniky sa predovšetkým v dnešnej dobe prejavuje veľkým rozvojom hospodárskej informatiky spojenej s rozvojom prostriedkov výpočtovej techniky a to nielen hardware ale aj software.

Vo všeobecnosti môžeme prostriedky výpočtovej techniky rozdeliť nasledovne:

- kalkulačky (jednoduché, pracovné, vedecké, software počítačov a pod.)
- elektronické diáre (viacúrovňové, software počítačov a pod.)
- mikropočítač (súčasť počítačov, a iných prostriedkov výpočtovej techniky a pod.)
- osobný (stolný) počítač
- príručný počítač (inak povedané laptop)
- notebook (menšia verzia príručného počítača na vyššom stupni vývoja)
- minipočítač, stredisko počítač, sálový počítač (podnikmi používané typy počítačov)
- superpočítače (najvyšší stupeň počítačov využívaných vo vede a technike)
- počítačové siete (prepojenie skupiny počítačových systémov) a pod.

Zároveň treba poznamenať, že takéto rozdelenie je charakterizované podľa určitého tvaru, použitia a výkonu. Teda treba podotknúť, že medzi niektorými skupinami neexistuje úplne presná hranica.

2.1 Vzdelávanie a IKT

Vzdelávanie je proces odovzdávania, ale predovšetkým prijímania znalostí, ktorého primárnym cieľom je zdieľanie kultúrnych hodnôt medzi generáciami, kde tento proces začína v podstate od narodenia človeka a pokračuje celý život. Školské vzdelávanie je podstatnou formalizovanou a inštitucionalizovanou súčasťou tohto dlhodobého procesu.

Z tejto stručnej charakteristiky vyplýva, že komunikácia vo svojich rozmanitých formách predstavuje základný prvok vzdelávania a preto je logické, že IKT sa stále výraznejšie presadzujú vo vzdelávaní.

Základnými faktormi, ktoré ovplyvňujú, podmieňujú a vyžadujú aplikáciu IKT vo vzdelávacích procesoch sú najmä :

- **didaktický aspekt** t.j. zefektívnenie vyučovacieho procesu, kedy multimediálna podstata vyučovacieho procesu dáva učiteľovi a žiakovi k dispozícii moderné, názorné spôsoby výučby na vyučovacej hodine a zároveň je to aj užitočnosť pri tých predmetoch a celkoch, v ktorých je potrebné vysvetliť nielen obsah, ale aj funkčnosť, či aplikovateľnosť určitého problému, napr. na hodinách odborných ekonomických predmetoch.
- **individualizácia vyučovacieho a vzdelávacieho procesu**, pri ktorej moderné technológie a IKT umožňujú brať do úvahy aj individuálne aspekty a rozdiely v dosiahnutej úrovni poznania, pretože sa vyberajú také zdroje, ktoré umožňujú žiakovi viac presúvať dôraz z učenia sa, na hľadanie a spracovanie informácií, nielen na predkladanie už hotových poznatkov.
- **internacionalizácia vzdelávania**, kde globalizačné a integračné procesy na úrovni európskej i celosvetovej oblasti pracovného trhu smerujú k tesnejšej spolupráci medzi vzdelávacími inštitúciami, k výmenám študentov a žiakov, ako aj koordinácií učebných plánov.
- **skúšanie – testovanie** ,je preverovanie získaných vedomostí a tvorí neoddeliteľnú súčasť vzdelávacieho procesu, pričom výsledky skúšania môžu byť zároveň spätnou väzbou pre učiteľa, ako je kvalita pripraveného učebného materiálu, ale aj spätnou väzbou pre žiaka, jeho úroveň získaných vedomostí a je aj podkladom pre formálne hodnotenie a klasifikáciu. Hlavnou prednosťou elektronického testovania je zefektívnenie procesu skúšania tým, že sa urýchli spätná väzba, uľahčuje sa spracovanie výsledkov.
- **celoživotné vzdelávanie**, je jednou z hlavných charakteristík modernej informatizačnej spoločnosti, pretože vzdelávanie jednotlivca nemožno považovať za ukončený proces, ak má človek záujem na tom, aby sa neustále zdokonaľoval v tom, čo robí, pretože život v neustálom rozvoji IKT, v prostredí moderných technológií, je spojený s neustálym vzdelávaním sa, v snahe udržať tempo s vývojom vo svete, pochopiť prebehajúce súvislosti a rozumieť im.

2.2 Smerovanie a trendy vzdelávacích koncepcií

Pojmy, ako celoživotné vzdelávanie, vzdelávanie na diaľku, dištančné vzdelávanie, elektronické vzdelávanie /e - learning sa udomácnujú v teórii a praxi pedagogických disciplín, často nahrádzajú priamy kontakt učiteľ - žiak, pretože sa využíva IKT, teda prostriedky na, ktoré sú založené na využívaní počítačových sietí.

E- learning je forma vzdelávania, ktorá využíva počítačové siete na realizáciu, interakciu a podporu výučby.

Zahŕňa celú škálu aplikácií a procesov na distribúciu obsahu vzdelávania prostredníctvom internetu, intranetu/extranetu, audio a videotechnológií, satelitných prenosov a pod.

Forma elektronického vzdelávania v sebe zahŕňa :

- tvorbu elektronických kurzov
- vytváranie tzv. virtuálnych tried
- riadenie štúdia
- transfér študijných materiálov k žiakom
- zabezpečenie spätnej väzby medzi žiakmi a vyučujúcim
- záznam a archivácia študijných aktivít a výsledkov
- poskytovanie súhrnnych informácií
- generovanie diplomov, certifikátov, potvrdení
- umožnenie štúdia off-line, bez pripojenia na sieť

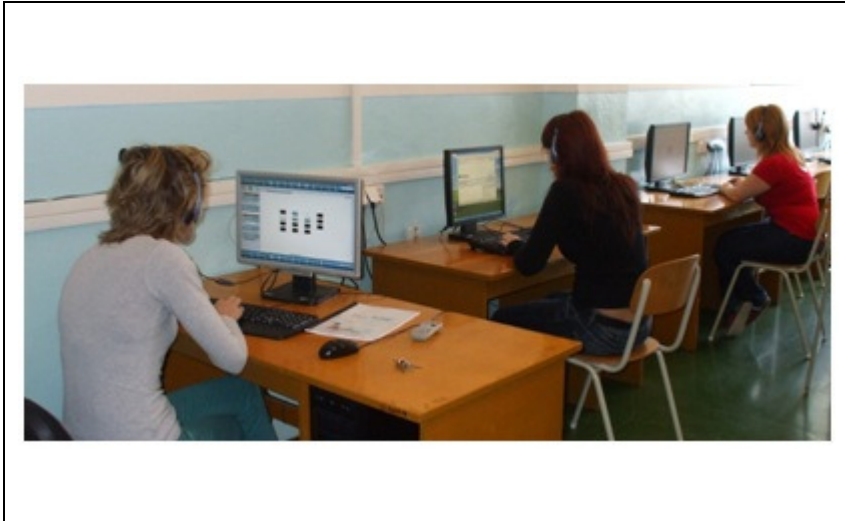
Hlavnou prednosťou realizácie takejto výučby v elektronickom prostredí by mala byť možnosť bezproblémového používania multimediálnych prostriedkov, ako aj minimálne počítačové zručnosti a vedomosti.

Výhody, resp. nevýhody tohto spôsobu vzdelávania sú :

- časová náročnosť
- menšia interaktivita
- diskusná forma komunikácie
- obmedzujúci prístup na internet

Technológie e-learningu umožňujú využívanie viacerých variantov štúdia, napr. kompletný obsah predmetu sa pripraví v elektronickej forme, ale výučba sa realizuje za fyzickej prítomnosti žiakov, čo sa dá aplikovať najmä na stredných školách a tak operatívne riešiť vzniknuté problémy.

Obrázok 1 : E-learning

Zdroj: súkromný archív

Dostupnosť IKT v modernej spoločnosti, možnosť voľného šírenia informácií v spoločnosti a vzdelávanie sú neoddeliteľnou súčasťou jej vývoja a to vo všetkých sférach od ekonomiky, školstva a vzdelávania až po bežné spoločenské aktivity.

3 INFORMÁCIE VO VYČOVACOM PROCESE

V minulosti nebol nikdy trh s informáciami, tak rôznorodý, ako je to v súčasnosti. Prudký rozvoj technológií, vytvárania, šírenia a prijímania informácií znamená zmenu postojov vo vzájomnej komunikácii a to aj vo vzťahu učiteľ – žiak.

Vzdelávanie a informačné systémy, spôsob predávania informácií prechádza sústavne zmenami, s čím samozrejme súvisí vybavenosť škôl modernou IKT, čo je ovplyvnené nielen ekonomickým, ale aj politickým prostredím, častou zmenou zákonov, vyhlášok a nariadení, ktorým spoločnosť prechádza, je najväčším nedostatkom, ktorý bráni rýchlejšiemu rozvoju IKT na školách, ako aj nedostatočné financovanie školstva sa odráža na celkovom stave škôl, ich vybavenosťou učebnými pomôckami, IKT apod.

Koncepcia učiacej sa spoločnosti už nie je tradičnou formou vzdelávacích procesov a tradičného spôsobu výučby. Rýchle sa meniace informácie, ich neustály prísun si vyžaduje väčšiu flexibilitu vo vyučovacom procese a vzdelávaní.

Dôležitá je príprava informácie, obsahu, štruktúry a formátu informácie a to tak, aby bola zabezpečená následná reakcia zo strany žiakov.

3.1 Príprava štruktúry a obsahu vyučovacej hodiny

Príprava štruktúry a obsahu vyučovacej hodiny, môže využívať rôzne tradičné metódy a postupy vzdelávania, ako aj modelové situácie, ktoré vyžadujú také spracovanie informácie, aby samotný obsah nielen zaujal, ale aj zabezpečil následnú reakcia žiakov. Napr. :

Model A I D A

A - attention / pozornosť /

I - interest / záujem /

D - desire / túžba /

A - action / aktivita /

Príprava obsahu vyžaduje uplatňovať racionálne argumenty, apely, motívy, ako aj emocionálne argumenty a to s cieľom vyvolať pozitívne emócie, usmerňovať žiakov a s tým súvisia aj morálne argumenty o presvedčovaní žiakov o podpore spoločensky prospešných vecí, ako ochrana životného prostredia a pod.

Príprava štruktúry vyžaduje, k akému cieľu má dospieť informácia, aká môže byť reakcia žiakov, aké sú argumenty, prednosti a nedostatky.

Štruktúru prípravy zahŕňa :

1. základné údaje o vyučovacej hodine (trieda, dátum, vyučovací predmet, prípadne poradie hodiny v rámci preberaného tematického celku).
2. vypísanie časti preberaného tematického celku.
3. pomôcky u didaktická technika.
4. výchovnovzdelávací cieľ vyučovacej hodiny, možno ho špecifikovať – zvlášť vyučovací, a zvlášť výchovný.
5. priebeh vyučovacej hodiny – kontrola domácej hodiny, nové učivo, fixácia učiva atď.
6. uloženie domácej úlohy.
7. zhodnotenie a ukončenie hodiny
8. poznámky.

3.2 Príprava formátu a získanie spätnej väzby

V rámci poskytovania informácií sa vyžaduje aj príprava formátu, kreativita a originalnosť, rieši sa formát hovoreného slova, textu, obrázku alebo vzájomných kombinácií.

K požiadavke na obsah, štruktúru a formát komunikácie sa pridáva aj požiadavka na verbálnu alebo neverbálnu komunikáciu so žiakmi a to tak , aby sa vždy dosiahla spätná väzba, ktorej výsledkom má byť pochopenie preberaného učiva, realizácia, vyriešenie zadanej úlohy a to nielen jednotlivcami, teda konkrétnym žiakom, ale aby zasiahla celú skupinu žiakov, teda triedu.

IKT významnou mierou môže napomáhať pri realizácii stanovených cieľov vo vyučovacom procese, zvyšuje atraktivitu vyučovacej hodiny a vyvoláva záujem zo strany žiakov, ktorí neprijímajú informácie pasívne, ale aktívne sa podieľajú na riešení úloh zadaných vyučujúcim učiteľom.

3.3 Prieskum o využívaní IKT na hodinách ekonomiky

Predmetom prieskumu je analýza názorov žiakov o problematike využívania IKT v odborných ekonomických predmetoch a zároveň zistiť ich záujem o možnosť využívania IKT nielen na hodinách ekonomiky, ale aj na vyučovacích hodinách ostatných ekonomických predmetov, ako sú marketing, manažment, účtovníctvo a pod.

Prieskum sa realizoval na Hotelovej akadémii v Humennom, medzi žiakmi prvých a druhých ročníkov a to v počte 137 respondentov /žiakov/,s cieľom získať poznatky o efektívnosti využívania IKT na vyučovacích hodinách ekonomiky .

Na realizáciu prieskumu bola zvolená metóda dotazníka (príloha 1), ktorý bol respondentom rozdáný na hodinách ekonomiky. V dotazníkoch sa nachádzajú otázky, ktoré sa budú vzájomne porovnávať. Využili sa otvorené a uzavreté otázky.

Dotazník je to formulár, ktorý sa používa pri dopytovaní a pozostáva zo súboru otázok, na ktoré ma respondent odpovedať. Prednosťou dotazníka je jeho všeobecné uplatnenie a pomerne nenáročné a nenákladné, rýchle spracovanie získaných informácií. Skôr ako začne byť dotazník formulovaný, je potrebné poznať cieľ a účel výskumu, vypracovať zoznam informácií, ktoré musia byť zistené a mať koncept plánu analýzy.

Dotazník má obsahovať: identifikačné údaje, ktoré sa týkajú výskumníka, jeho číselný kód; požiadavku na spoluprácu – predstavuje úvodné vety určené na to, aby sme zabezpečili respondentovu pomoc týkajúcu sa dopytovania; inštrukcie predstavujú poznámky výskumníka alebo respondenta, ako vyplniť dotazník; požiadavky na informácie predstavujú hlavnú časť dotazníka – otázky; klasifikačné údaje, ktoré sa týkajú charakteristík respondenta. V dotazníku môže byť ďalej uvedené názov výskumnej úlohy a názov organizácie, ktorá výskum realizuje.

Štylizácia otázok má byť jednoduchá, zrozumiteľná, ľahko pochopiteľná, priama, jednoznačná na úrovni respondenta. Cudzí slová a špeciálne výrazy možno použiť len vo výnimočných prípadoch. Maximálny čas trvanie by nemal presahovať 30 –45 minút. Všetky zozbierané dotazníky a v nich jednotlivé otázky boli vyhodnotené samostatne, na vyhodnotenie vybraná ako metóda analýza výsledkov, na základe ktorej boli stanovené odporúčania pre prax.

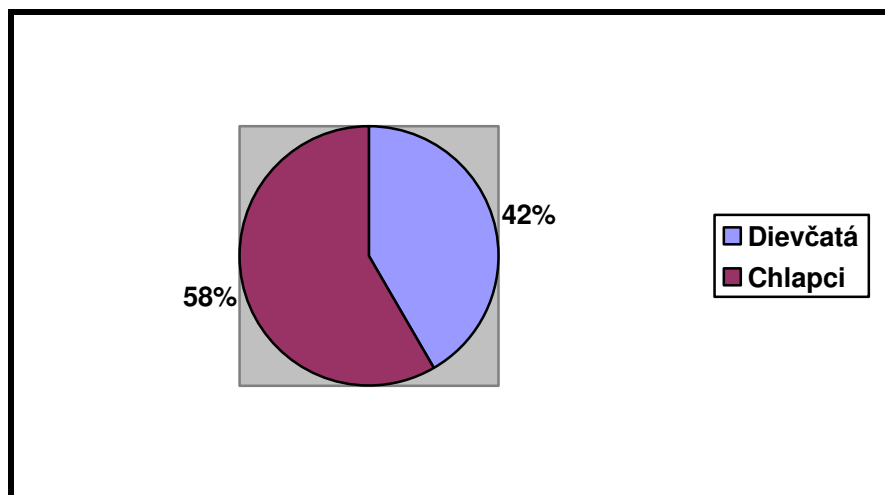
Dotazník okrem svojich predností, ako je jednoduchosť pri používaní, ekonomická výhodnosť, ľahká kvantifikácia, má aj svoje záporné stránky. Sem patria najmä ťažkosti pri získavaní otvorených a pravdivých odpovedí na tlačenom formuláre. Mnohí ľudia neberú dotazník vážne, mnohí ho nevyplnia.

Používanie dotazníka ako vedeckej metódy kladie vysoké nároky na vedeckého pracovníka. Je preto mylné považovať dotazník za ľahkú a nenáročnú metódu získavania pedagogických faktov. Používanie dotazníka vo vedecko-pedagogickom výskume bude účinné len vtedy, keď budú dodržiavané všetky základné požiadavky.

Z hľadiska objektivity údajov, získaných dotazníkom, je dôležité spájať jeho využitie s ďalšími metódami, ktoré doplnia, spresnia, prehĺbia výsledky dotazníkovej metódy, napr. metóda pozorovania, rozhovoru a iné.

V grafickom znázornení sú udávané absolútne hodnoty.

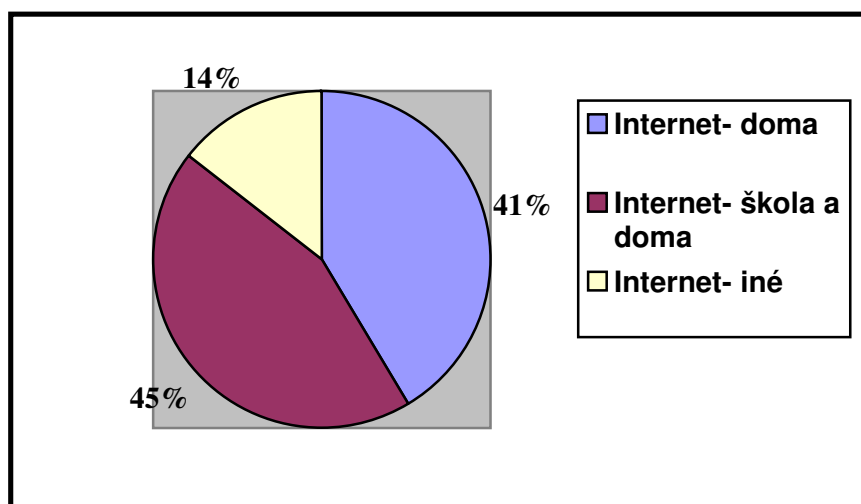
Graf 1.: Zloženie prieskumnej vzorky podľa veku a pohlavia (otázka č.1)

Zdroj: súkromný archív

Prieskumu sa zúčastnilo celkove 137 respondentov, z toho bolo 57 (42 %) dievčat a 80 (58 %) chlapcov.

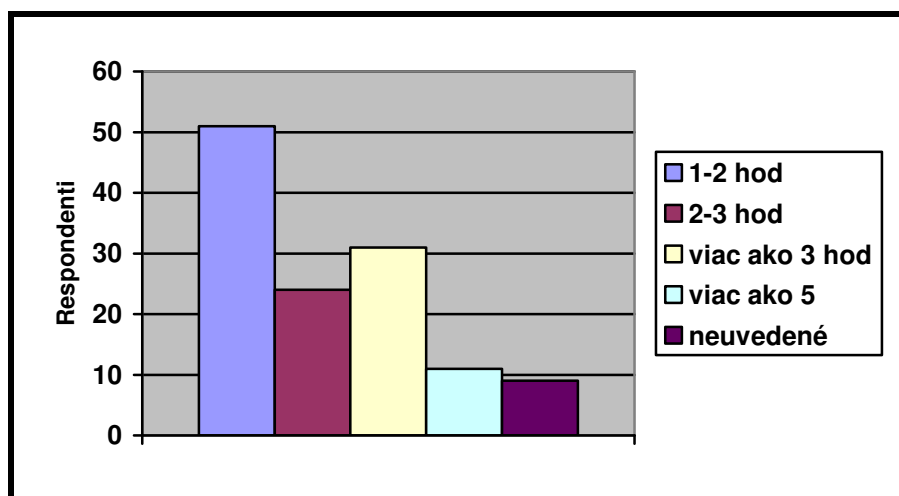
Graf 2. : Miesto využívania internetu počas školského roku (otázka č.2)

Zdroj: súkromný archív

Počas školského roka používa internet 45% respondentov uviedlo, že v škole a doma, 41% respondentov uviedlo len doma, inú možnosť uviedlo 14% respondentov.

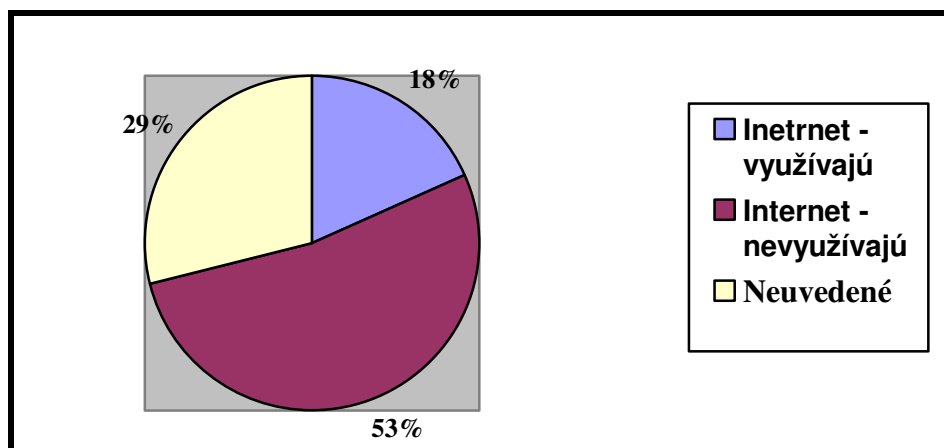
Graf 3.: Využívanie internetu doma, z hľadiska času (otázka č.3)

Zdroj: súkromný archív

Zo 126 respondentov, ktorí odpovedali na otázku č.2, že používajú internet doma, uviedlo 51 respondentov (39,5%) ako možnosť 1 -2 hodiny, 24 respondentov (18,6%) možnosť 2 – 3 hodín, 31 respondentov (24%), možnosť viac, ako 3 hodín uviedlo 11 respondentov (8,7%), žiadnu možnosť uviedlo 9 respondentov (7,14%).

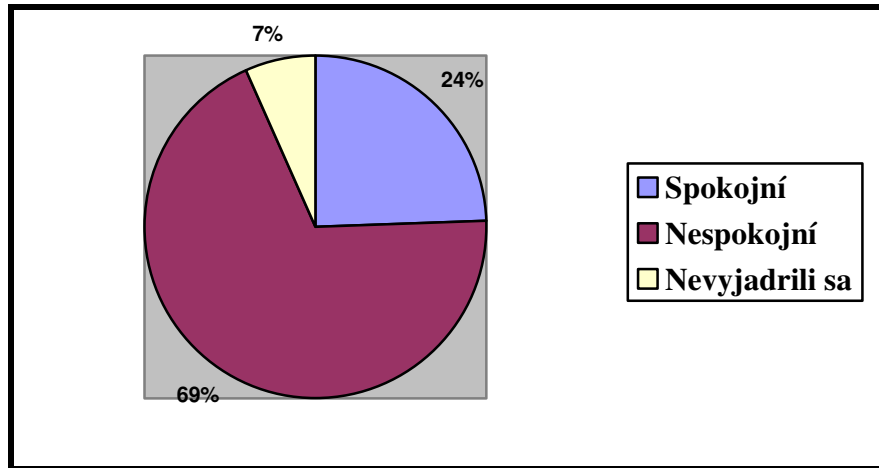
Graf 4.: Využívanie internetu pri príprave na vyučovanie (otázka č.4)

Zdroj: súkromný archív

Respondenti odpovedali na otázku kladne v počte 25 respondentov, čo predstavuje z celkového počtu 137 respondentov (18 %), záporne odpovedalo 72 respondentov (53 %), neuviedlo ani jednu možnosť 40 respondentov (29 %)

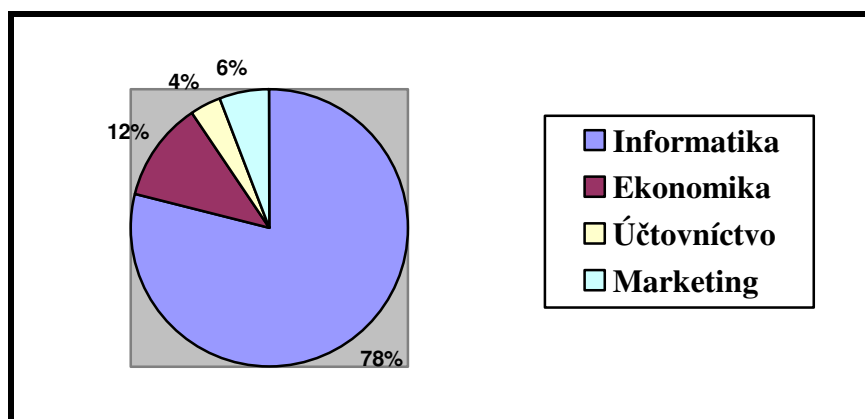
Graf 5.: Spokojnosť s vybavením školy IKT a dostupnosťou internetu (otázka č.5)

Zdroj: súkromný archív

S vybavením IKT a dostupnosťou internetu je spokojných 34 respondentov (24,8), nespokojnosť vyjadrilo 94 respondentov vyjadrilo nespokojnosť (68,6%), nevyjadrilo sa 9 respondentov (6,57%).

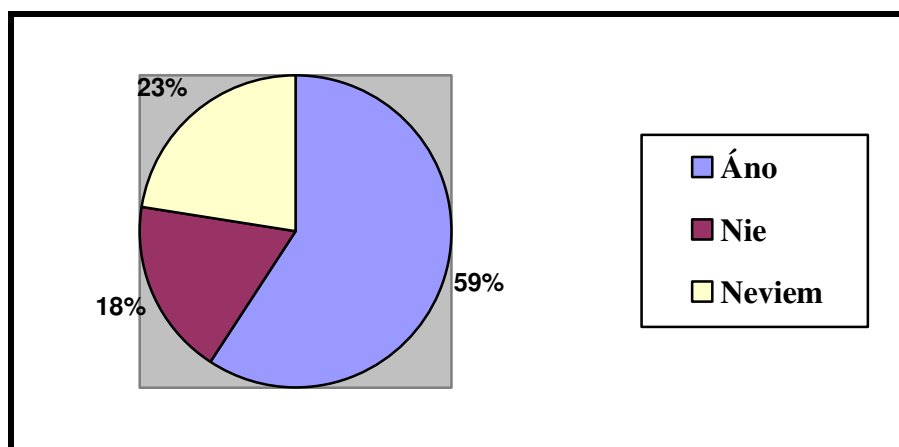
Graf 6.: Využívanie IKT a internetu na vybraných predmetoch (otázka č.6)

Zdroj: súkromný archív

Z vybraných predmetov, ktoré označili respondenti, na ktorých sa využíva IKT a internet vybrali informatiku 108 respondentov (78%), 16 respondentov uviedlo predmet ekonomika (12%), 5 respondentov uviedlo účtovníctvo (4%) a marketing uviedlo 8 respondentov (6%).

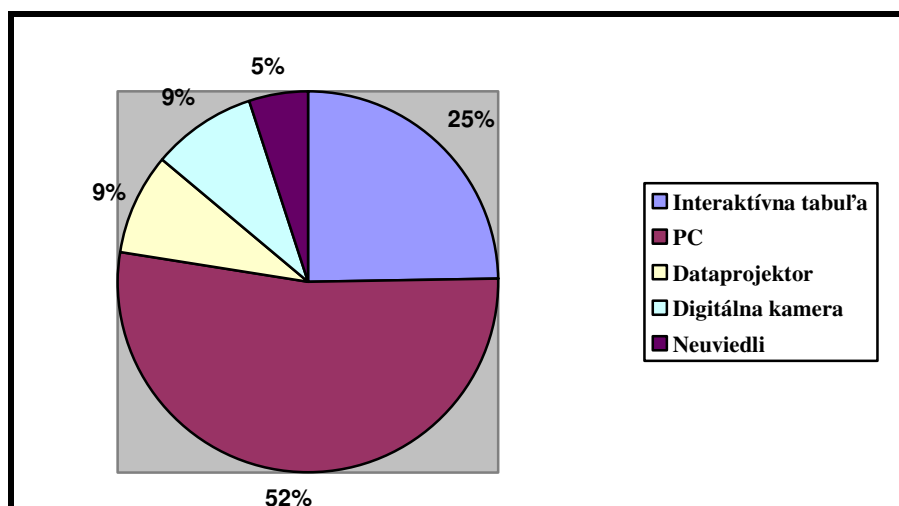
Graf 7.: Možnosť využívania IKT na odborných ekonomických predmetoch (otázka č.7)

Zdroj: súkromný archív

Na možnosť väčšieho využívania IKT na odborných ekonomických predmetov odpovedalo 81 respondentov kladne (59%), negatívne sa vyjadrilo 25 respondentov (18%), nevedelo odpovedať 31 respondentov, čo predstavuje (23%).

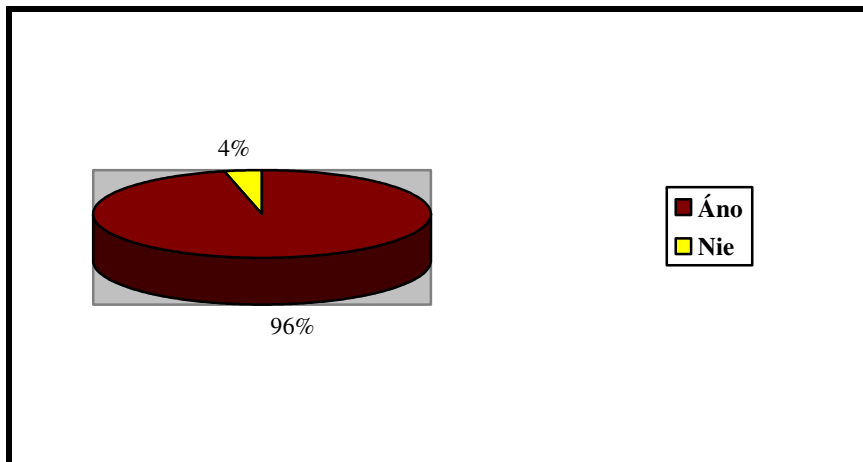
Graf 8.: Využitie konkrétnych IKT na vyučovaní (otázka č.8)

Zdroj: súkromný archív

Využívanie interaktívnej tabule by privítalo vo väčšej miere 34 (25 %) respondentov, PC si ako odpoveď vybralo 72 (52 %) respondentov, dataprojektor 12 (9 %) respondentov, digitálnu kameru 12 (9 %) respondentov a 7 (5 %) respondentov neuviedlo žiadnu možnosť.

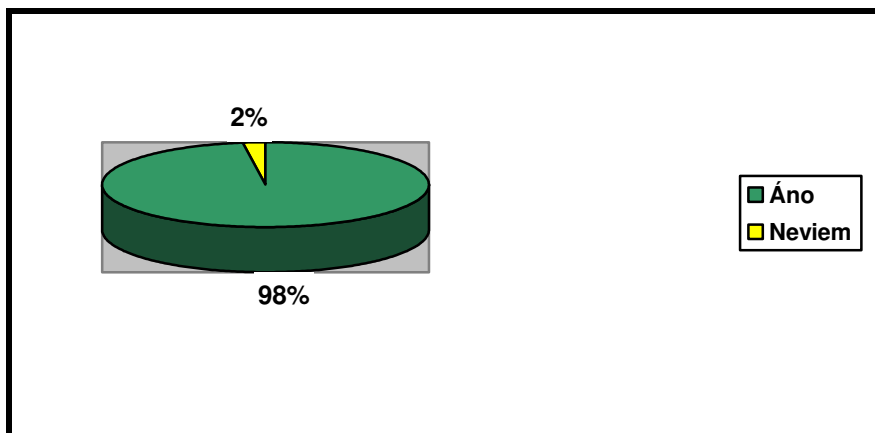
Graf 9.: *Riešenie praktických príkladov zadaných na odborných ekonomických predmetoch prostredníctvom IKT a internetu (otázka č.9)*

Zdroj: súkromný archív

Na možnosť využívania IKT a internetu na hodinách ekonomiky a ostatných ekonomických predmetoch pre riešenie praktických úloh sa kladne vyjadrilo 132 respondentov (96%) a negatívne 5 respondentov (4%).

Graf 10.: *Moderné školstvo a IKT (otázka č.10)*

Zdroj: súkromný archív

Ako nevyhnutné pre moderné školstvo označilo využívanie najnovších IKT 134 respondentov (98%), nevedelo odpovedať 3 respondenti (2%)

3.4 Analýza výsledkov prieskumu.

Na základe získaných odpovedí respondentov , je možné konštatovať, že využívanie IKT na odborných ekonomických predmetoch by privítala väčšina respondentov, ako aj možnosť lepšieho vybavenia školy modernou výpočtovou technikou, bez ktorej je vzdelávanie už nemysliteľné.

Takisto práca s internetom, ako neobmedzenom zdroji informácií, by podľa výsledkov prieskumu pomohlo zvýšiť záujem o preberanú problematiku, zvýšilo by aktivitu žiakov a to aj pri riešení praktických riešení príkladov zadaných učiteľom jednotlivo, aj v skupinách.

4 PRAKTICKÉ VYUŽÍVANIE IKT

Využívanie jednotlivých prostriedkov IKT vytvára u žiakov ucelený obraz obsahu na vyučovacích hodinách, kde forma a obsah výučby má byť prispôbena stanovenému času.

Didaktické vyučovanie pomáha žiakom využívať jej možnosti na konkrétnych príkladoch, najmä využívanie audiovizuálnych prostriedkov využitelných na hodinách ekonomických predmetov.

Medzi výhody IKT a audiovizuálnych prostriedkov patria:

- vnímanie viacerými zmyslami, zvyšuje sa množstvo zapamätaných informácií
- zvyšuje sa efektívnosť práce učiteľa
- zrozumiteľnosť
- vlastná interpretácia názorných ukážok žiakmi
- čiastočné nahradenie exkurzie, ako alternatívnej formy vyučovania
- využitie priamej názornosti jednotlivých postupov a pochodov napr. v rámci podniku, ako celku alebo jeho jednotlivých častí

Využívanie IKT nie je vhodné v každom prípade, ale pri mnohých témach uľahčuje aj prácu učiteľa, nenahradí ho ale úplne. Malou nevýhodou, najmä zo začiatku pre učiteľa je potreba stráviť viac času na prípravu, ale konečný efekt je neporovnateľný.

Žiaci sa učia efektívne využívať informácie dostupné na sieti, využívať rôzne formy výučby, obrázkové a textové prezentácie, nadobúdajú skúsenosti aplikovať a riešiť zadané úlohy na praktických príkladoch, vytvárať cvičné firmy, vzájomne spolupracovať, komunikovať, spoločne hľadať najlepšie riešenia , prejaviť svoj názor, postoj, prezentovať výsledky.

4.1 Výstup z vyučovacej hodiny

Na základe výsledkov zrealizovaného prieskumu medzi žiakmi Hotelovej akadémie v Humennom, na ktorom sa prejavil záujem, aby sa ITK využívala častejšie a to na odborných ekonomických predmetoch, bude výstup z vyučovacej hodiny slúžiť nielen na upevnenie učiva pri frontálnom opakovaní počas upevňovania témy, ale aj na jej zverejnení na školskej počítačovej sieti, odkiaľ si ju žiaci môžu kopírovať, prípadne je možné ich rozoslať na e-mailové adresa žiakov.

Žiaci ho môžu použiť, ako prostriedok na opakovanie prebraného učiva alebo ako základ, pre ďalšie rozvíjanie témy na nasledujúcich vyučovacích hodinách. Prípadné nepresnosti môžu zároveň poslúžiť ako zadanie na riešenie úloh z vyučovacej hodiny alebo vyhľadávanie ďalších informácií preberanej témy prostredníctvom internetu.

Pre žiakov je oživenie hodiny práve vďaka využívaniu IKT, ale najvýznamnejším faktorom je interaktivita, ktorú umožňuje systém, pretože žiaci majú väčšiu možnosť sa stať spolutvorcami vyučovacej hodiny.

Učiteľ je na vyučovacej hodine tým dôležitým činiteľom, ktorý podporuje, motivuje, organizuje, riadi, hodnotí a povzbudzuje žiakov k samostatnosti, k spoluúčasti a aktivite rôznymi spôsobmi. S použitím rôznych IKT prostriedkov je väčšia možnosť prejsť svoju individualitu, pretože žiak má možnosť pripravovať svoje príspevky rôznymi formami a to ako prezentáciu, audio alebo videoprojekciu, na CD, DVD nosiči a pod., čo podporuje aj rozvoj počítačových zručností žiakov. Zároveň môže viesť žiakov k zlepšeniu práce pri vyhľadávaní informácií na internetovej sieti, web stránok firiem, riešenia zadaných úloh, týkajúcich sa oblastí ekonómie a ekonomiky, prepájania teórie a praxe, zdieľanie získaných informácií a vzájomné analyzovanie a porovnávanie výsledkov, prepojenosť na ostatné odborné predmety, ako marketing, účtovníctvo, manažment, základy podnikania, ako aj právnu náuku, cudzie jazyky a pod.

Použitie IKT môže urobiť vyučovaciu hodinu zaujímavejšou, podporujúcu žiakov k aktivite a samostatnosti.

4.2 Model vyučovacej hodiny

Na základe výstupu z vyučovacej hodiny, ktorý objasňuje najmä pozitíva využívania IKT na hodinách odborných ekonomických predmetov, bol zvolený predmet ekonomika, ako model vyučovacej hodiny, ktorý by mal slúžiť na ucelenú predstavu, ako má vyzerat' priebeh vyučovacej hodiny s využitím dostupných IKT na škole, ale je dôležité uviesť, že jednotlivé školy majú rôznu vybavenosť IKT a preto je na učiteľovi, ktoré dostupné informačné prostriedky pri vyučovacej hodine použije.

Model vyučovacej hodiny .

Predmet : Ekonomika

Téma : Potreby, charakteristika potrieb a uspokojenie potrieb (3. vyučovacia hodina zo 7 plánovaných na danú tému) :

- pojem, uspokojovanie potrieb, druhy potrieb. Statky – ich klasifikácia z hľadiska dostupnosti, účelu, vlastníctva, formy

Potreba – je uvedomený, alebo neuvedomený nedostatok, je základom ľudskej činnosti, či už maľovania, športovania, vyučovania alebo fyzickej práce, štruktúru a hierarchiu potrieb ovplyvňujú poznatky a odlišný spôsob myslenia (daný zdravotným stavom, výchovou a pod.),

preto jednotlivci majú rôzne potreby i rôzne predstavy o dosahovaní spokojnosti.

Ekonomia sa v podvedomí ľudí spája s takými fenoménmi, ako sú peniaze, podnikanie, trh, obchod, zisk a pod. Len málokto si uvedomuje, že táto veda je v prvom rade výsledkom hľadania príčin ľudského správania v tom najširšom slova zmysle a teda neexistuje len kvôli peniazom alebo ziskom podnikateľom.

Všetky ľudské rozhodnutia a z nich vyplývajúce činy sú v podstate motivované snahou o uspokojenie určitých potrieb, ktoré sú kľúčom k pochopeniu cieľov celej ľudskej spoločnosti.

Počas svojho života pociťuje každý človek veľké množstvo rozmanitých potrieb a to potrebu jesť, piť, potrebu uznania, lásky, pokoja, oddychu, pohodlia, všetky tieto stavy majú spoločné to, že existuje ich nedostatok alebo opačne u niektorých sa jedna o nadbytok potrieb, ako prílišná zaneprázdnenosť pracovnými povinnosťami.

Vznik ľudských potrieb teda súvisí s tým, že človek nie je v stave psychickej, či fyzickej rovnováhy a pociťuje nevyhnutnosť tento stav dosiahnuť, resp. obnoviť..

Cieľom každej ľudskej činnosti by mala byť snaha uspokojiť ľudskú potrebu, priblížiť sa k stavu rovnováhy, v ktorom sa človek cíti lepšie a spokojnejšie. Nie vždy si c danej chvíli uvedomujeme, prečo vykonávame jednotlivé činnosti. Mnohé z nich robíme jednoducho zo zvyku, ale aj ten sme si pôvodne vytvorili preto, aby sme predišli vzniku určitej potreby. Preto je možné konštatovať, že ľudské potreby sú nekonečné a na druhej strane nie sú nemenné alebo stále.

Potreby sa vyvíjajú spolu so zmenami v spoločnosti, v ktorej žijeme.. Ak sme hladní, musíme niečo zjesť, ak sme smädný, musíme sa napiť, aby sme sa cítili v bezpečí, musíme si postaviť dom.

Každá užitočná vec a to tak hmotného, ako aj nehmotného charakteru, ktorá slúži na uspokojenie potrieb človeka, sa v ekonómii označuje pojmom statok.

V spojitosti s obrovskou rozmanitosťou ľudských potrieb v súčasnosti existuje množstvo rozličných statkov. Len malú časť z nich môžeme nájsť v neobmedzenom množstve v prírode. Takéto statky, ktoré sú bez obmedzení v prírode označujeme, ako voľné statky.

Statky, ktoré v prírode neexistujú v neobmedzenom množstve a sú vyrobené prevažne človekom, označujeme pojmom vzácne statky.

Zatiaľ, čo voľné statky nemajú žiadneho vlastníka, vzácne statky zvyčajne patria nejakému človeku alebo skupine ľudí. Ak patria vybraným jednotlivcom, sú to súkromné statky, ako príklad to môže byť auto a tie, ktoré nemajú určených vlastníkov a slúžia všetkým, ktorý to práve potrebujú, nazývame verejné statky.

Z ekonomického hľadiska majú pre človeka skutočnú hodnotu len vzácne statky, pretože sú schopné prispieť k uspokojeniu ľudských potrieb a zároveň vzhľadom na ich výskyt, ich je obmedzené množstvo.

Z doterajších úvah možno vyvodiť záver, že voľné statky vzhľadom na ich neobmedzené množstvo nemajú z ekonomického hľadiska v podstate žiadnu hodnotu, preto sa ekonómia zaoberá prevažne len vzácnymi statkami, ktoré určitú hodnotu vždy majú.

Statky majú subjektívnu a úžitkovú hodnotu, ktorá má priamy vzťah k ich užitočnosti a teda aj schopnosti uspokojovať ľudské potreby, ale majú aj objektívnu hodnotu a výmennú hodnotu, ktorej výška závisí od schopnosti výmeny za iné statky, pritom nemusí súvisieť s pomerom úžitkovej hodnoty vymieňaných statkov na trhu.

Konečné rozhodnutie o obstaraní statkov vždy závisí od rôznych faktorov.

Môžeme ich členíť z rôznych hľadísk:

- **primárne potreby** – je to napr.: prijímanie potravy, ochrana pred chladom, pohlavný pud), vlastné tak zvieratám, ako aj ľuďom.
- **sekundárne potreby** – vznikli v socializačnom procese, t. j. získané a naučené, potreby (sociálne – potreba komunikácie,
- **úspechu a uznania, právne** – ľudské práva a sloboda, ekonomické – potreby súvisiace s výrobou a spotrebou, etické, kultúrne a iné potreby).

Z hľadiska počtu subjektov členíme potreby:

- a) individuálne** – každý človek má svoje vlastné individuálne potreby. Keďže je čelnom určitého spoločenstva (ľudstva ako celku, občanom štátu, pracovníkom firmy, členom záujmového klubu,) spájajú ho s inými ľuďmi rovnaké alebo podobné záujmy.
- b) kolektívne** – napr.: ochrana životného prostredia, zdravie, vzdelanie, ziskovosť.
- c) spoločenské** – sú podobné , ako kolektívne.

Z hľadiska dostupnosti:

- a) voľné statky** - sa vyskytujú voľne v prírode a v relatívne dostatočnom množstve (lesné plody, vody riek, morí a oceánov, rastliny a živočíchy v nich). Ak ich chceme spotrebovať, nemusíme na ich úpravu vynaložiť väčšie dodatočné úsilie.
- b) ekonomické statky** – sú vzácne statky. Ich obmedzené množstvo nemôže uspokojiť všetky potreby. Niektoré (pôdu, nerasty) získavame dodatočným úsilím z prírody, iné musíme vyrobiť.

Z hľadiska formy:

- a) hmotné** – potraviny, prístroje, suroviny
- b) nehmotné** – služby, vedomosti, zdravotná starostlivosť

Podľa účelu použitia:

- a) spotrebné** – na bezprostredné uspokojovanie ľudských potrieb
- b) investičné** – na výrobu iných statkov

Podľa vlastníctva:

a) **súkromné**

b) **verejné**

Spôsoby uspokojovania potrieb:

1. **žiadúce** spôsoby sú tie, ktoré neškodia ani nám ani iným, zhodujú sa so sociálno-kultúrnymi hodnotami individua a sú uspokojované v medziach zákona.
2. **nežiadúce** spôsoby sú tie, ktoré majú jednu alebo viac z týchto charakteristík: môžu škodiť danej osobe alebo iným, nie sú v zhode so sociálno-kultúrnymi hodnotami alebo presahujú hranice zákona, ľudia, ktorí uspokojujú svoje základné potreby, sú zdravší, šťastnejší a výkonnejší než jedinci s neuspokojenými potrebami.

Všeobecný cieľ hodiny : Charakteristika potrieb z rôznych hľadísk

Špecifické ciele hodiny :

- žiaci dokážu vysvetliť pojem potreba
- uvádzajú príklady svojich individuálnych potrieb
- vysvetlia možnosti uspokojovania potrieb
- vyhľadávajú prostredníctvom internetu konkrétne miesta, názvy zariadení, kde sa môžu uspokojovať jednotlivé potreby, názvy a obrázky, informácie o konkrétnych produktoch a službách

Úlohy, zadané pre žiakov:

- a) Premýšľajte, ako môžeme rozdeliť potreby ? Uveďte príklady. Rozprávajte sa v skupine, napíšte odpovede.
- b) Vysvetlite, ktorá potreba je pre vás v súčasnej dobe nerealizovateľná a zdôvodnite prečo je tomu tak. Napíšte odpovede.
- c) Popíšte, ktorá potreba je prioritná pre každého z vás. Rozprávajte sa v skupine a napíšte odpovede.
- d) Nájdite informácie podporujúce vaše názory prostredníctvom internetu. Presentujte ich .

Vyučovacie metódy :

Na vyučovacej hodine v rámci modelu boli použité ako vyučovacie metódy najmä skupinová práca, samostatná práca, riadený rozhovor, diskusia, projekcia, vyhľadávanie na internete a posielanie e-mailov.

Použité IKT a použité učebné pomôcky :

System prezentácie s priamou interaktivitou učiteľa, riadenou priamou interaktivitou žiakov, počítače, projektor, reproduktory, internet, odborné časopisy, učebnica ekonomiky pre stredné odborné školy.

4.3 Štruktúra vyučovacej hodiny.

Štruktúru vyučovacej hodiny je nutné prispôbiť cieľom a obsahu vyučovacej hodiny a vo výbere je potrebné uplatniť pedagogickú tvorivosť. Usporiada ju učiteľ s prihliadnutím na dosiahnutie maximálnej aktivity všetkých žiakov.

Štruktúra hodiny :

- 1. Organizačná časť – oboznámenie žiakov s obsahom a štruktúrou hodiny - 2 min.**
- 2. Opakovanie a kontrola vedomostí – 10 min**
- 3. Sprístupňovanie a osvojovanie nového učiva (expozícia) – 20 min.**
- 4. Motivácia žiakov – 5 min.**
- 5. Zhrnutie témy a upevnenie vedomostí – 5 min.**
- 6. Zadanie úloh z prebraného učiva - 3 min.**

Rozhodujúcim faktorom každej vyučovacej hodiny je učiteľ a jeho pedagogický takt, poznanie žiakovej psychiky, diferencovaný prístup, trvalé zameranie učiteľa na pozitívne hodnoty, jeho optimizmus. Záleží od učiteľa, ako bude žiakom učivo prezentovať, aké využije učebné pomôcky a IKT, učiteľ si musí uvedomiť, že musí brať do úvahy úroveň rozvoja chápania žiaka pri výbere vyučovacej metódy, pojmotvorné schopnosti žiaka, spojené s jeho činnosťou, experimentovaním, objavovaním a pod.

ZÁVER

V súčasnosti ponuka využívanie a vývoj IKT veľké možnosti pri vyučovaní a výchovno – vyučovacom procese.

Obsah vzdelávania odborných ekonomických predmetov je v prevažnej väčšine aplikovateľný na hospodársku prax a preto a preto využívanie zásady spájania teórie s praxou je nevyhnutným prvkom dosiahnutia efektívnosti vo vzdelávaní a vyučujúcom procese.

Využívanie materiálnych didaktických prostriedkov je samotnou podstatou efektívnosti vyučovacieho procesu.

Postupný trend zavádzania nových, moderných a výkonnejších technológií v modernej spoločnosti nesmie obísť vzdelávanie na školách a to aj napriek relatívne vysokej finančne náročnej dostupnosti, pretože investícia do školstva je istou a návratnou investíciou do budúcnosti.

Výučba by sa mala realizovať v myšlienke aplikácie nových, moderných didaktických prostriedkov a využívania rôznych druhov aplikačného softvéru na vytváranie edukačných videonahrávok, zosrihy videozáznamov, vytváranie multimedialných prezentácií, grafické úpravy obrázkov a fotografií, ako aj vytváranie rôznych predvážacích zošitov pre prácu s interaktívnou tabuľou. Všetky tieto prostriedky aplikované na vyučovacích hodinách ekonomiky a didaktikách ďalších odborných predmetov, ako marketing, účtovníctvo, riadenie prevádzky, manažment môžu slúžiť aj ako cvičná firma, kde študenti vytvárajú prezentačné materiály jednotlivých cvičných firiem. Príspevok opisuje systém využitia IKT vo vyučovaní ekonomických predmetov, zdôvodňuje ich atraktivitu vo vyučovacom procese najmä pre žiakov a zároveň umožňuje realizovať teoretické vedomosti na riešenie praktických príkladov, už spomínanej cvičnej firme.

Informačné a komunikačné technológie (IKT) majú rozhodujúce miesto v živote spoločnosti. Tu treba spomenúť vyučovanie a učenie sa prostredníctvom IKT – e-learningu. Najväčšie možnosti uplatnenia e - learningu sú vo vysokoškolskom vzdelávaní a najmä v celoživotnom vzdelávaní. Na základných a stredných školách má najväčšiu perspektívu zmiešané vyučovanie – blended learning.

Ideálom vzdelávania by mal byť dobrý, múdry, aktívny, šťastný a zodpovedný človek. Výsledkom vzdelávania by mal byť človek pripravený na celoživotné vzdelávanie a učenie sa, pripravený adaptovať sa v budúcnosti na množstvo rozličných zmien v spoločnosti, človek pripravený efektívne vykonávať všetky svoje životné role, človek, ktorý si bude formovať tvorivý štýl života prostredníctvom vnútornej motivácie, citovej bohatosti, rozvinutých intelektuálnych schopností, dobrej socializácie a hodnotovej orientácie.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Hartmanová, E. 2004. Ekonomika pre učebné odbory výrobného a nevýrobného zamerania, 1. vydanie. Ministerstvo školstva SR, Bratislava, 2004 ISBN 80-1000364-6
2. Hartmanová, E. 2008, Marketing I, 1. vydanie, Ministerstvo školstva SR, Bratislava, 2008 ISBN 978- 80-10-01436-1
3. Jakubeková, M. 2006. Ekonomika pre študijné odbory výrobného a nevýrobného zamerania . 2. vydanie. Ministerstvo školstva SR, Bratislava. 2006 ISBN: 80-10-00899-0
4. Novák, J. 2009. Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy, 2. vydanie, Ministerstvo školstva SR, 2009 ISDN 978-80-10-01646-4

ZOZNAM GRAFOV , TABULIEK A OBRÁZKOV

Graf 1.: *Zloženie prieskumnej vzorky podľa veku a pohlavia (otázka č.1)*

Graf 2. : *Miesto využívania internetu počas školského roku (otázka č.2)*

Graf 3.: *Využívanie internetu doma, z hľadiska času (otázka č.3)*

Graf 4.: *Využívanie internetu pri príprave na vyučovanie (otázka č.4)*

Graf 5.: *Spokojnosť s vybavením školy IKT a dostupnosťou internetu (otázka č.5)*

Graf 6.: *Využívanie IKT a internetu na vybraných predmetoch (otázka č.6)*

Graf 7.: *Možnosť využívania IKT na odborných ekonomických predmetoch (otázka č.7)*

Graf 8.: *Využitie konkrétnych IKT na vyučovaní (otázka č.8)*

Graf 9.: *Riešenie praktických príkladov zadaných na odborných ekonomických predmetoch prostredníctvom IKT a internetu (otázka č.9)*

Graf 10.: *Moderné školstvo a IKT (otázka č.10)*

Tabuľka 1 : *Proces efektívnej komunikácie*

Obrázok 1 : *E-learning*

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha číslo 1 : *Dotazník 2012 (vzor dotazníka)*

PRÍLOHA 1

DOTAZNÍK 2012

Prieskum je vytvorený z cieľom zistiť záujem u žiakov druhých a tretích ročníkov Hotelovej akadémie v Humennom.. Tento prieskum je anonymný a výsledky budú použité na vedecké účely.

Inštrukcia k vyplneniu dotazníka : Zakrúžkujte vždy iba jednu možnosť pri zvolenej otázke, odpovedajte úprimne a pravdivo.

Otázka č. 1 - Uvedte prosím svoje pohlavie : a) muž b)žena

Otázka č.2 - Využívate internet najčastejšie ? : a) doma b) doma a v škole c) iné

Otázka č.3 - Aký čas trávite s internetom každý deň ? : a) 1-2 hod.

b) 2-3 hod.

c) Viac ako 3 hod.

d) Viac ako 5 hod.

e) Iné (nevybraná možnosť)

Otázka č.4 - Využívanie internetu pri príprave na vyučovanie ? : a) áno b) nie c) neuviedol/-la

Otázka č.5 – Ste spokojný/-á s vybavením školy IKT a dostupnosťou internetu ? : a) áno b)nie
c) neuviedol/-la

Otázka č.6 – Najčastejšie využívate IKT a internet na hodinách ? a) informatika

b) ekonomika

c) účtovníctvo

d) marketing

Otázka č.7 – Privítali by ste možnosť využívania IKT na odborných ekonomických predmetoch ? a) áno b) nie c) neuviedol/-la

Otázka č.8 - Ktorá IKT by ste chceli využívať na vyučovaní ?

- a) Interaktívna tabuľa
- b) PC
- c) Dataprojektor
- d) Digitálna kamera
- e) Neuviedol/-la

Otázka č.9 - Využili by ste IKT na hodinách ekonomiky pri riešení praktických príkladov ?

- a) áno
- b) nie

Otázka č. 10 - Malo by moderné školstvo využívať najnovšie IKT ?

- a) áno
- b) neviem

Ďakujem za pravdivé vyplnenie dotazníka.